

Esbós biogràfic

Pere Bas i Vich va néixer a Esparreguera el 6 d'octubre de 1897, en una família amb una llarga tradició en l'àmbit de la impremta.

L'any 1924 va muntar un taller a Esparreguera, amb el nom de Gràfiques Vich, però el 1927 es va traslladar a Igualada i va obrir l'obrador del carrer d'En Roca.

Des d'aleshores, la seva vida personal es barreja amb la seva obra i el seu entorn social va ser el dels grups culturals més actius de la ciutat, com la *Revista d'Igualada*, l'Agrupació Fotogràfica, Palestra, Anabis i el Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada.

Els que el van conèixer el recorden com un home alt i ferm, amb els cabells grisos i una mica llargs, amb caràcter, però amb un tarannà tranquil.

L'any 1962, el Grup Lacetània, amb l'adhesió del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, li va dedicar un homenatge en reconeixement de la seva personalitat i la seva obra al servei de la cultura.

Els últims anys de la seva vida, va continuar anant diàriament al taller i assegut en una cadira controlava amb la mirada tot el que s'hi feia.

Màrius Bas Carner

Empar Vich Torras

Pere, Ricard i Neus Bas Vich (1908)

Pere Bas i la seva esposa, Concepció Pla Llobet (1956)

Membres de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada (1946)

Pere Bas i el seu fill, Pere Bas Pla

Ignasi Castellort Miralda, Pere Borràs Estruch, Pere Bas i Vich i, assegut, Joan G. Junceda (1945)

Trobada dels membres d'Ariel (1947)

Redactors i col·laboradors de la *Revista d'Igualada*. Pere Bas i Vich, en primer pla (1929)

L'estil de Pere Bas

El concepte estètic de Pere Bas estava estretament relacionat amb el noucentisme, que era, més que un estil, una actitud moral de posar en valor l'obra ben feta i alhora la manifestació d'un fort sentit catalanista. El noucentisme gràfic anava molt lligat a les activitats culturals i Bas s'implicava en el text o en el que anunciava.

És en la composició, la distribució dels textos, els espais en blanc, els tipus tipogràfics, la combinació de colors, els papers, els elements ornamentals, etc., on va destacar pel bon gust, el saber fer i la qualitat del resultat final de les seves obres, des d'un senzill recordatori fins a un llibre d'art. Alguns dels elements característics eren:

El paper que acostumava a ser de qualitat i solia ser rústic, mat i amb barbes.

El paper vegetal, usat com a sobrecoberta i lligat amb cordó de seda.

Les caplletres, ornamentades i sovint acolorides a mà.

La tipografia, amb lletres molt gruixudes o Bodoni, amb gran contrast entre els traços gruixuts i els fins.

Els petits gravats, com a elements decoratius. Molts eren d'Antoni Ollé Pinell.

Els anuncis, d'una gran simplicitat i amb elements tipogràfics.

Els colofons, en els goigs, en els llibres i fins i tot en alguns programes.

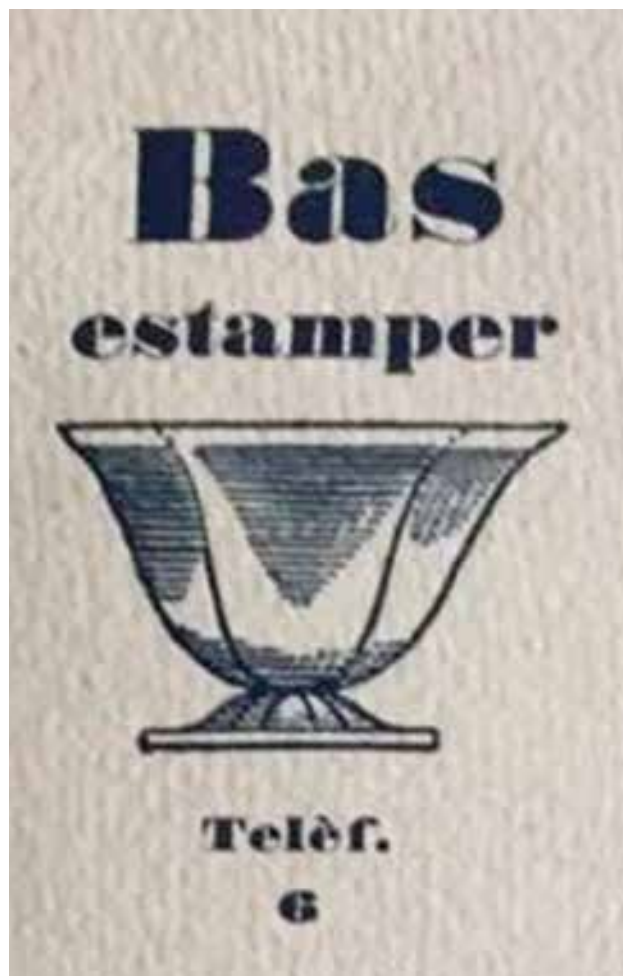
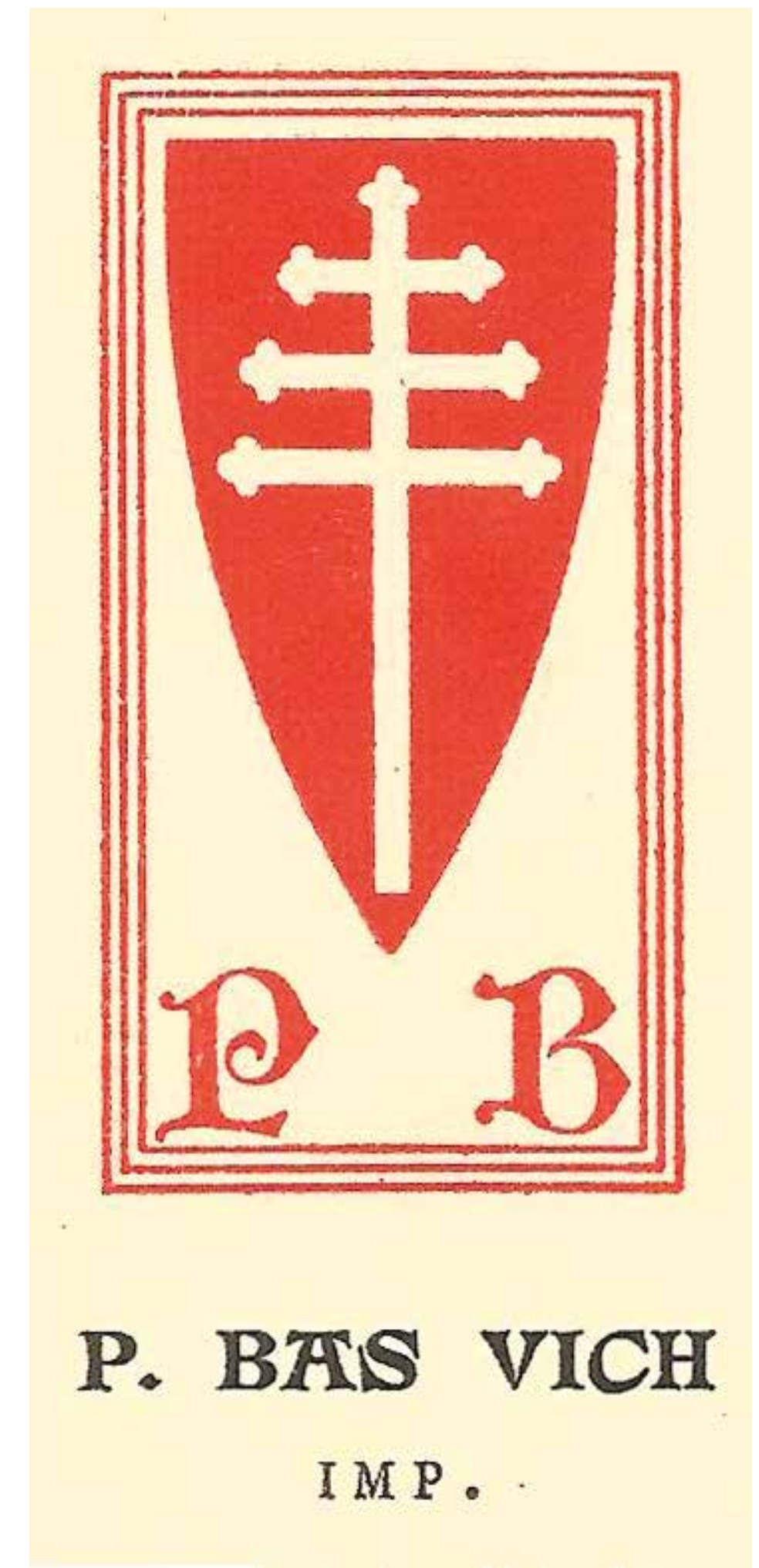
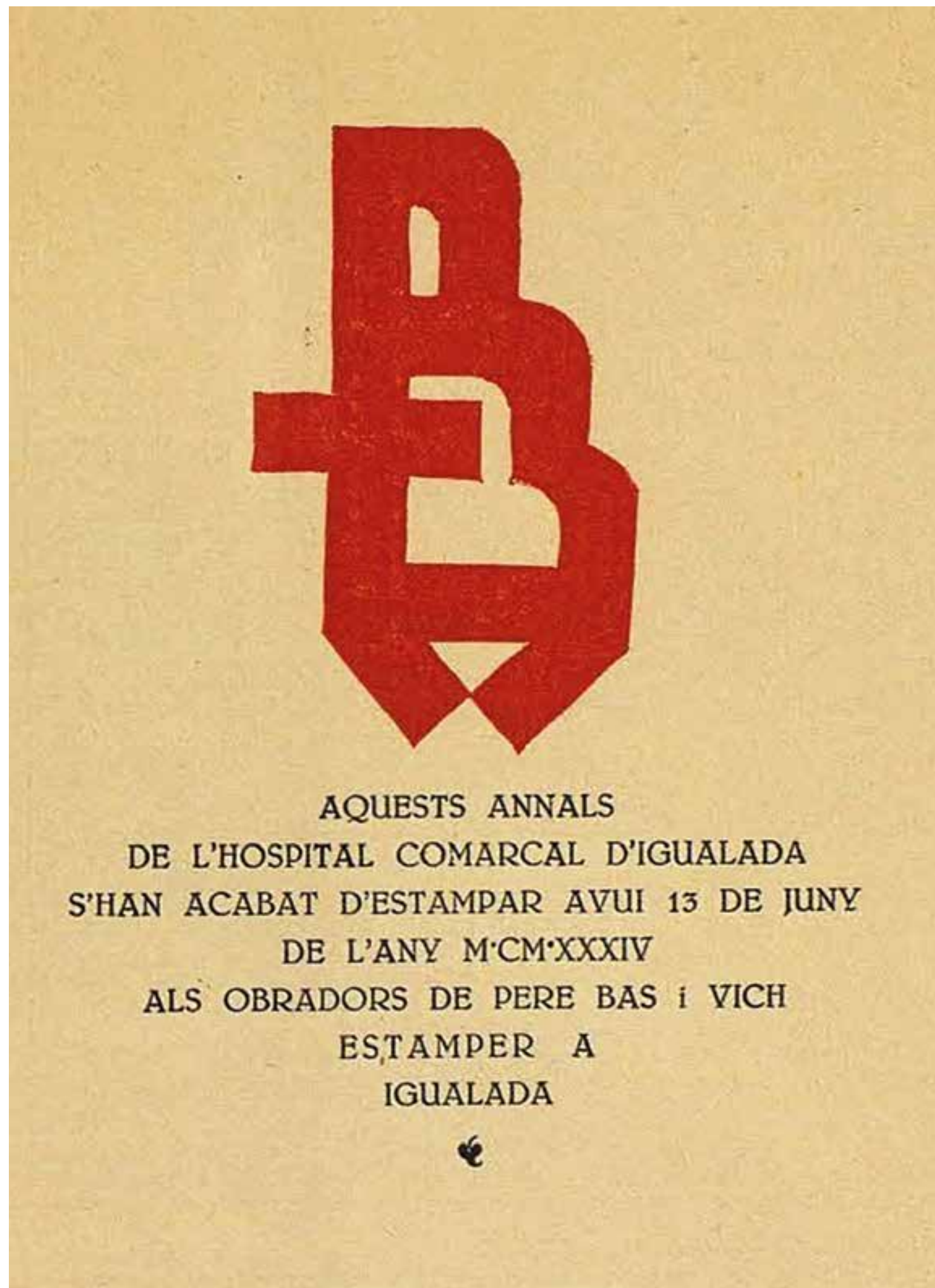
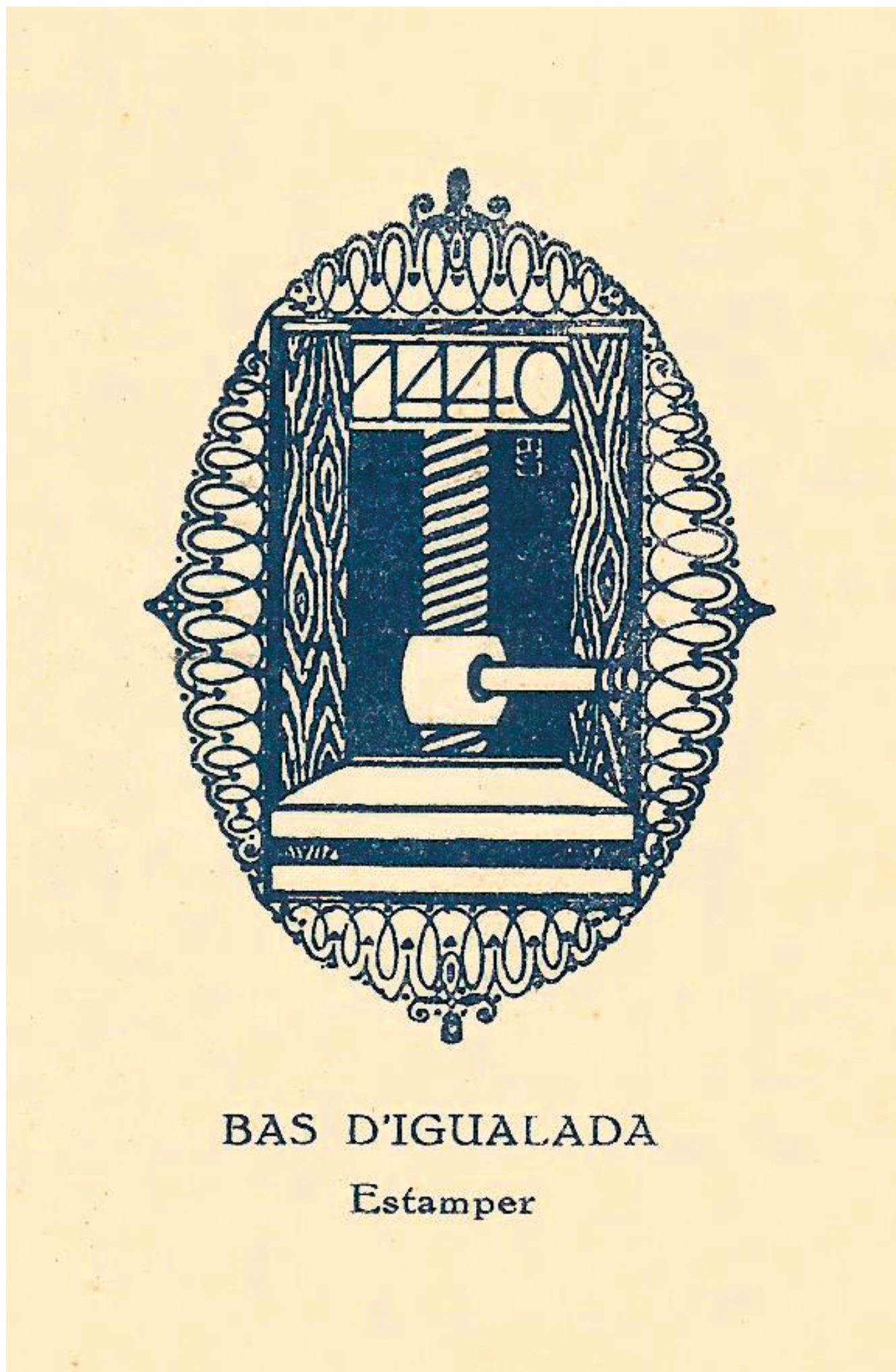
Les orles, tipogràfiques, geomètriques, però també florals.

Els relleus, usats en documents que mereixien una edició més acurada.

Els daurats i els platejats, especialment en els recordatoris.

Les signatures, sovint amb l'expressió «Bas d'Igualada, estamper».

56 cm

80 cm

Els inicis: els anys vint

Senzill, minuciós i endreçat

En els primers anys, la producció de Pere Bas s'integrava plenament en l'esperit noucentista, senzill, net i endreçat, que s'introduïa a Catalunya. Fins i tot els documents més modestos eren realitzats amb cura i una preocupació per l'estètica i pel concepte de «clar i català».

El 1927, Pere Bas va responsabilitzar-se d'imprimir el primer volum d'un llibre d'art important: *Els primitius* de Josep Gudiol Cunill.

També, des de ben aviat, va publicar revistes com *Vida Olesana*, *Montserrat: butlletí del santuari i Llibertat*. El 1929, va imprimir *Revista d'Igualada*, una publicació intel·lectual i d'una gran qualitat gràfica. La distribució de textos i marges, el color, les caplletres, les orles, les vinyetes i qualsevol altre element tipogràfic eren acuradament escollits i emprats amb bon gust. La coberta, feta en paper més gruixut, incloïa habitualment el sumari.

Pel que fa als programes de 1927, destaquen el de la Festa Major i el de les festes del barri de Sant Ferran i de la plaça de Castells, original pel seu format. També va imprimir els programes dels aplecs de la sardana, del Centre Catòlic d'Obrers i de la Casa de Cultura i de la Biblioteca de "la Caixa". Tots respiren l'estil que farà inconfusible els documents impresos per Bas: la combinació de colors en el títol, les orles, el paper de fil i un aire d'artesanía.

El treball minuciós i creatiu de Pere Bas es va valorar d'una manera especial en l'edició de goigs, que van ser una publicació constant en la seva obra.

53 cm

Revista d'Igualada

64 cm

Uns anys molt creatius (1930-1936)

Noucentisme, racionalitat i avantguarda

Pere Bas va continuar amb un estil marcadament noucentista tot i rebre la influència dels moviments d'avantguarda, amb figures més geomètriques i racionals. El noucentisme gràfic anava molt lligat a les activitats culturals que anunciava i les obres d'aquests anys són les més boniques i representatives de Bas.

Entre els llibres que va imprimir cal destacar el *Llibre dels Goigs*, el poemari *L'estel errant* de Pere Puig Quintana i les publicacions per als Amics de l'Art Vell.

Pel que fa a les revistes, Bas en va publicar set de noves: *El Día de Igualada*; *La Setmana*; *L'Ideal*; *La Segarra*, de Santa Coloma de Queralt; *Butlletí de l'Associació d'Estudiants de l'Ateneu I. de la CO*; *Butlletí de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada* i *Llabor*.

El programa de la Festa Major de 1930 és un dels documents més reeixits. També destaquen el de la Congregació Mariana i el de la Federació de Joves Cristians, geomètrics, simples i acolorits, amb una formalitat estètica adient a les característiques d'aquests grups, i, molt especialment, els dels aplecs de la sardana i el de les Jornades de Palestra. El 1935, va imprimir el darrer programa de Festa Major, en català, abans de la Guerra Civil.

De cartells, se n'han localitzat una seixantena, molts dels quals són apaïrats. També va publicar goigs, tot i que deixen poca llibertat a l'impressor perquè són uns documents amb un format molt estàndard.

En els anuncis publicitaris, Bas tenia llibertat per ser creatiu i sovint jugava amb elements tipogràfics i geomètrics.

DELEGACIÓ
D'IGUALADA

hem organitzat pel dilluns dia 11
de setembre, a dos quarts de deu del vespre,
al local de la Biblioteca de la Caixa de
Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, una

C O N F E R È N C I A que donarà

En Miquel Coll i Alentorn

Secretari del Departament de Difusió Cultural de Palestra
a Barcelona,

en

**COMMEMORACIÓ DE
L'ONZE DE
SETEMBRE
DE 1914**

Igualada, setembre de 1933

La Guerra Civil (1936-1939)

Vermell i negre

Els tres anys de la Guerra Civil van suposar un autèntic trencament de la vida social i, per descomptat, cultural del país. De tota manera, Pere Bas va imprimir alguns documents datats entre els anys 1936 i 1939.

L'any 1936, va publicar *Catálogo de la Colección Numismática Emilio Carles-Tolrà*, una obra de referència per a l'estudi de les monedes d'or espanyoles.

Pere Bas va continuar publicant el *Butlletí de l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada* fins al mes de juny de 1936, però així que va esclatar la guerra va deixar de sortir.

Durant la guerra, l'única revista que va imprimir va ser el *Butlletí CNT-FAI* (1937-1938), editada pel Comitè Local Antifeixista. En van sortir 67 números i va canviar diverses vegades la capçalera i el format. S'hi observa una voluntat estètica d'acord amb el contingut de la publicació: el colors vermell i negre llibertaris, les figures geomètriques i les capçaleres amb lletres grans i contundents.

S'han localitzat pocs programes i alguns cartells. En tots aquests documents és habitual la combinació de les tintes vermella i negra.

També s'han conservat bitllets per un valor de deu pessetes, impressos per Bas l'any 1938 per a la Unió de Cooperadors d'Igualada i cartilles de racionament d'aliments per a les famílies, editades per la Conselleria de Proveïments d'Igualada (1937 i 1938).

56 cm

butlletí
CNT-FAI
igualada

80 cm

Els riscos del compromís (1939-1950)

Nous models estètics, repressió i resistència

Igualada, condicionada per l'ambient i la repressió, va viure moltes manifestacions patriòtiques i religioses i l'art de la impressió ho va reflectir, tant en el tipus de documents, com en la sobrietat dels materials (poc color, paper senzill...).

Els primers documents que van sortir de l'obrador van ser d'homenatges a *caiguts* i de cerimònies religioses. També va rebre encàrrecs de famílies i entitats per publicar recordatoris de defunció que, estèticament eren molt ben fets, amb diverses pàgines i sobrecoberta amb paper vegetal, tons grisos i negres i elements en plata.

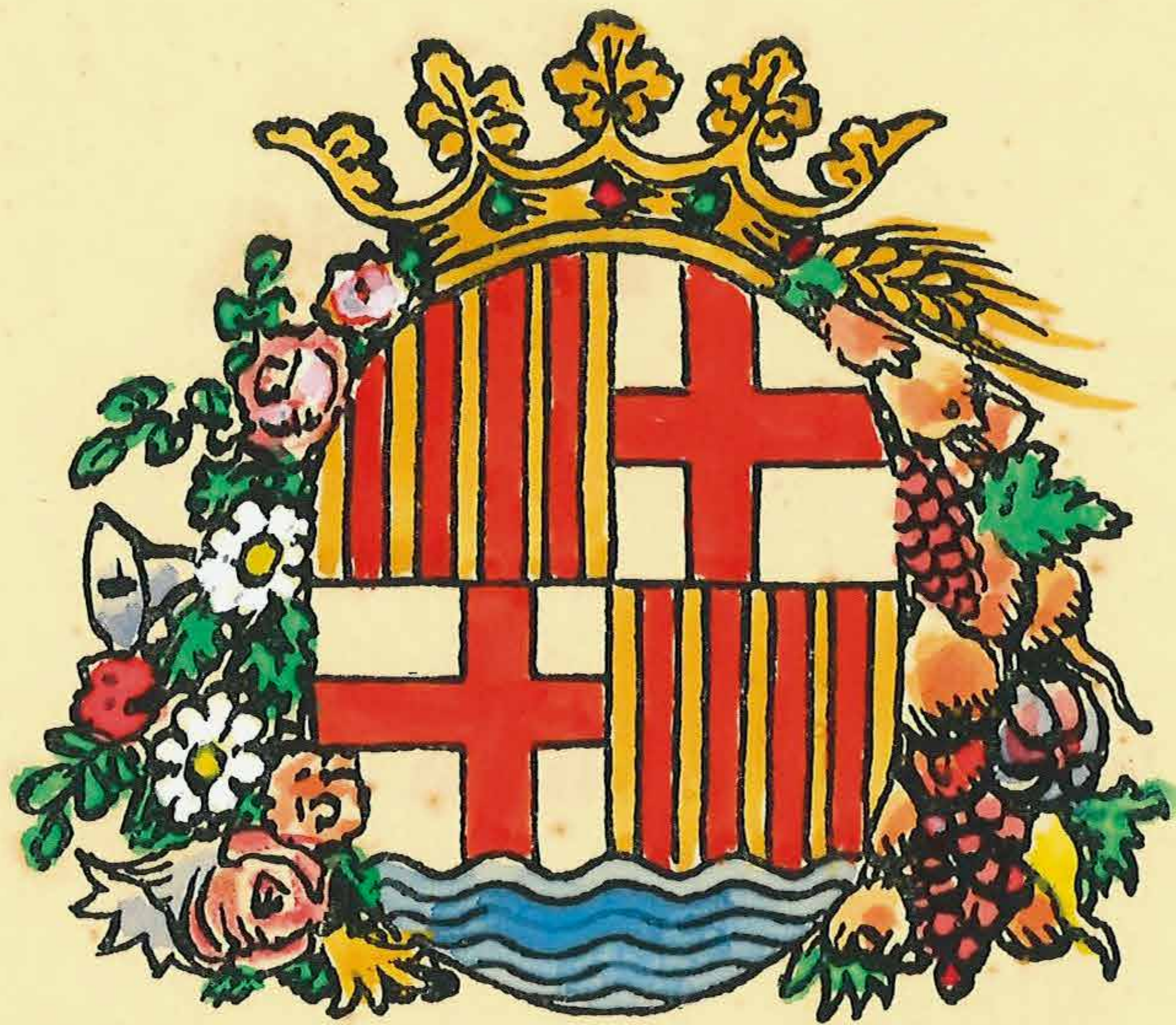
L'Agrupació fotogràfica d'Igualada, va tornar a publicar el seu butlletí, ara en castellà. Bas també va imprimir les revistes culturals clandestines en català *Ariel* i *Temps*. Tot i que el seu nom no hi consta, el fet d'imprimir-les li va comportar uns quants dies de presó.

En els programes destaquen la sobrietat, les imatges religioses i el simbolisme patriòtic, elements característics del nacionalcatolicisme de l'època. I, per descomptat, la majoria eren en castellà. L'estil de Bas es va tornar més estàndard i va utilitzar lletres inspirades en cal·ligrafies medievals.

De tota manera, al cap d'un temps, algunes iniciatives culturals van trencar la pressió dominant, com les activitats d'Anabis i les del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada. Els programes de les trobades d'Anabis tenien l'estil característic de Bas: eren amb paper bo, en català, amb les caplletres il·lustrades o amb dibuixos de Junceda.

58 cm

Anabis

Igualada, 10 Febrer del 1946

54 cm

L'última etapa: fins als anys setanta

Continuïtat davant dels canvis

Després dels anys durs de la primera postguerra, Igualada va començar a créixer i a canviar. A Catalunya, els gustos estètics van evolucionar i van sorgir dissenyadors gràfics amb conceptes nous: el disseny gràfic s'estudiava i es professionalitzava. L'artesanía, la intuïció i el bon gust de Pere Bas, que li havien permès crear un estil propi, no van encaixar gaire en aquests nous moviments, però malgrat els canvis i l'edat, va continuar treballant, sobretot en encàrrecs locals.

La producció de llibres va ser àmplia. Alguns eren d'autoedició, altres eren obres religioses i van continuar les obres editades pel Centre d'Estudis Comarcals. Destaca el llibre de bibliòfil *Junceda*.

En aquest període, solament va imprimir dues publicacions periòdiques: *Escorpión*, un butlletí de l'empresa Biosca, i *Textos*, una publicació cultural que editava el Grup Lacetània, amb la coberta en paper mat vermell, que conté el sumari.

Entre els programes, en destaca un per a l'Institut de la Divina Pastora i un altre per al centenari de Fills de Josep Ortínez, amb reproduccions dels teixits que fabricava l'empresa. En els de Lacetània, va utilitzar els tipus de lletra gruixuts, en una estètica molt contemporània i alhora com un retorn als inicis.

Entre 1966 i 1971, va publicar l'*Auca de l'arribada dels Tres Reis a Igualada*.

A partir de 1950, s'han localitzat una setantena de goigs, molts editats pels Amics dels Goigs del CECI, que també van publicar la carpeta *Homenatge dels Amics dels Goigs del CECI al mestre Joan Just i Bertran*.

56 cm

Fills de Josep Ortínez,
S. A.

1852-1952
I Centenari

Igualada, 28 Juny del 1952

80 cm